

iratainkból kifeledni, mint böcsületes ember asztaláról a sót és a paprikát. A' versek közt legkiválóbbnak tartom *Enémult költőinkhez*¹ czimzettet, nyelve erődus, — a' gondolat igen szép, a vers forma jól választott és mint legközelebb járó a' művészi egészhez, kétségtelenül sikerül fölkelteni azon érzelmeket, melyekre kivált a jelenben legnagyobb szükség van, mert azon időt éljük, hol a' nemzeti élet jelenségeit keressük. Annak megnyitó kulcsa pedig főleg a költő kezében van. Utánna következik szerintem: *Tenger a' sziv*² gyengéd kis gondolat, de az elsőséget nem bírja kivívni a' fölebbi fölött. *A' nyelvtudományi értekezés* íróját³ üdvözlöm s a' mennyire művéből az írot megítélhetem, igen józan eszű embernek tartom és kiváló érzelmű hazafinak, mely őt folytatólagos munkásságra fogja ösztönözni. Jutalmát igen megérdemli, — munkálkodjék és bizonyossá teszem, hogy a nagyobb jutalmat később veendi el. A' beszélek gyengék; nem hiában mert a' próza megkinozza az embert, a prózában nem elég egy gondolat, mint a versben; nincs rím, mely a fület megcsalja, s' a' lelket egy kis kecsegtető érzéssel meg vesztegeti. De szabadjon mondanom hogy a prózához bátorság kell, hogy az életösmerettel, jellemrajzokkal, bonyolítással és élénk párbeszédekkel megbirkózhassunk. Ha ez még nincs is e beszélekben, reményilem meghozza az idő, azért tanácsom az, hogy maradjanak a versenyzők közel az általuk ismert élethez, ne menjenek ki e körből, mert a festészek közül is azok a valódi művészek, kik nem pusztá minták, hanem az élet után rajzoltak. A két beszély közül jobb a »*Két nemtő*«⁴ Mégegyszer üdvözlőlven a' pályázókat maradtam tisztelőjük.

Vas Gereben.

Közli: DR. KAPOSSY LUCIÁN.

PETŐFI KÉRVÉNY-MINUTÁJA A SZABADSZÁLLÁSI KÖVETVÁLASZTÁS ELLEN 1848-BAN.

(Hasonmással.)

Tisztelt Ministerium!

Ahulírottak a június 15-kén tartott szabadszállási kerületbeli országgyűlési követválasztást nem ismerjük el törvényesnek, miután számtalan törvénytelen lépés követtetett el a végrehajtás előtt és alatt. Nevezetesen: a fülöpszállási, kúnszentmiklósi és szabadszállási *urak* minden kigondolható becstelenítő rágalmat terjesztettek el köztünk követjelöltünkről Petőfi Sándorról, többek között, hogy Petőfi Sándor lázító hazaáruló, orosz kéret, olyan ember szóval, kinek nem csak megbuktatását, hanem elfoga-

¹ Szerz. Kerecsényi János.

² Szerz. Kerecsényi János.

³ Szerz. Fehér Péter.

⁴ Szerz. Kerecsényi János.

tását sőt agyonverését is jó néven fogja venni a ministerium és az egész nemzet. E vádakát Petőfi Sándor meg akarta czáfolni a szabadszállási és kúnszentmiklósi nép előtt, de mind a két helyen eltiltatott a fölszóalástól a helybeli tanács által. Midőn Petőfi Sándor a választás helyén és napján a szabadszállási városházánál megjelent, az ellene felbőszített részeg nép melyet a másik követjelölt egész éjjel és még az nap reggel is folyvást itatott — rárohant az uraktól betanúlt becstelenítő vádakkal illette és agyonveréssel fenyegette. Petőfi a helybeli főbíró s a követválasztási bizottmány elnökét felszólította, hogy ők minden történendő balesetért felelősek, mire azok azt felelték, hogy ha tüstént el nem takarodik, ők nem felelnek az életéért. Illy helyzetben Petőfi kénytelen volt elfogadni az eltávozás ajánlatát. Maga a város rendelt neki kocsit, és a kocsisnak meghagyatott, hogy ne az országúton, hanem mellékes távoli utakon vigye őt Szentmiklósrá, nehogy az országúton menvén, szentmiklósi és laczházi párhíveivel találkozzék, s őket a történekről felvilágosítsa. Midőn mi a választás helyére, Szabadszállásra értünk, Petőfit már akkor elvitték onnan, s minket a város végén azzal fenyegettek az oda való választók, kik mindnyájan föl voltak fegyverkezve, hogy agyonvernek bennünket, ha bemegyünk, mire mi, minden vérengzés elkerülése végett visszafordultunk s nem vettünk részt a választásban. A választás előtti napokban minket városunk tanácsa azzal ijesztett, hogy ők ott hagyják hivatalaikat, ha Petőfire szavazunk, s a választás előtti este a főbíró parancsára nem a kezesménes, hanem a szilajménes hajtattott be; így játszottunk ki, hogy hámos lovaink nem hajtattván be, sokan közülünk oda sem mehettek a választásra. Tisztelt Ministerium, ekkép tapodtatott meg legszebb jogunk, a követválasztás joga; ha e fájó sérelmünk nem orvosoltatik, mi az alkotmány mostoha gyermekeinek fogjuk tekinteni magunkat, s mint ilyenek kilépünk a nemzetörségből, mellynek eddig legbuzgóbb tagjai voltunk. De bizunk a tisztelt Ministerium igazság-szeretetében, bizunk az igazság istenében, hogy elrabolt jogunk vissza fog szereztetni, hogy e törvénytelen követválasztás megsemmisítettik, s az új követválasztás megtörténik és nem Szabadszálláson, hol minket rendes és békeszerető polgárokat ellenséges indulattal és fölfegyverkezve fogadtak, hanem Szentmiklóson. Ez a mi igazságos kívánatunk, kérelmünk a tisztelt Ministeriumtól. Kún-Szentmiklós és Laczháza követválasztó polgárai:

Bankos Károly úrnak, Petőfi nemeslelkű barátjának szivességéből jutottunk ehhez a becses maradványhoz. Azt, hogy a szabadszállási választás kérvénnyel támadtatott meg, hogy a kérvényt küldöttség nyújtotta át Deák Ferencz igazságügyministernek, hogy a küldöttséggel Petőfi maga is megjelent Deáknál, olvastuk, tudjuk; de azt, hogy a

kérvényt maga Petőfi fogalmazta, most halljuk először s egyszersmind láthatjuk is a negyedréti diósgyőri papírra írt fogalmazványt. Bankos úr így ír róla: »Petőfi ezt távollétemben, a Szabadszállásról haza érkezett választó polgárok kívánatára a választás napján dél tájban önnön maga sajátkezűleg írta és szerkesztette a szobámban talált takaró vagy makulatur papír darabra. Közbevetőleg megjegyzem, hogy ez a tekintélyes számú derék csapat, mely az én indulásomat több mint egy órával megelőzte, lóhalálában oly czélből fordította vissza kocsijait, hogy az ármányosan eltolonczolt követjelöltünket utolérve, magával a választás színhelyére visszahozza. Tervük azonban meghiúsult, mert Petőfit nem az országúton, hanem a tanyak közt rejtett úton szállították. — A dolog ily állásában nekem egyéb szerep nem jutott, mint a makulatur papírra fogalmazott kérvényt letisztáztatni, tömegesen aláíratni és küldöttség által a független m. kir. ministerium — illetőleg az országgyűlés elé juttatni. Így maradt birtokomban az általam expedált kérvény eredeti fogalmazványa.«

Petőfinek Bacsó Jánoshoz írt s elébbeni füzetünkben közölt levelét illetőleg arra figyelmeztet Bankos Károly úr, hogy e közlésünk megfejtí azt az eddig megoldatlan kérdést, hogy ki volt Petőfinek az a fülöpszállási barátja, a kihez 1848. június 30-án írta ama levelét, melynek eredetije a M. N. Muzeum kézírattárában őriztetik s mely elébb a Hon 1879. 291. számában, azután pedig Baróti Lajosnak 1887 ben kiadott Petőfi újabb reliquiái című könyve 105. lapján tétetett közzé. A fülöpszállási jó barát kétségtelenül Bacsó János volt s mind a két levél neki szólt. Az utóbbi levél a czímezetlen előbbinek meghatározását tette lehetővé, az előbbi pedig igazolja abbeli kifejezett sejtelmünket, hogy Petőfi és Bacsó János már régebben ismerhették egymást Laczházán vagy Szalk-Szentmártonban.

Bankos Károly úrnak e helyen is kedves kötelességünknek tartjuk hálánkat kifejezni azért, hogy folyóiratunk az ő nagybecsű közlése nyomán a második adalékkal járulhat Petőfi élete történetéhez ebben a jubilaris esztendőben.

A DEBRECZENI SZINPAD MŰSORA 1811-BEN.*

	Műfaj	Felv. száma	Hányszor adták?
Abelino vagy a nagy Bandita	Dr.	5	1
**Az agyvelő tehetség jegyei	V. J.	3	1
Az Amerikai Feketék falutskája	É. J.	1	1
Apát úr Del'Epèe. A siket-némák tanítója	É. J.	5	1
Az arany idő	V. O.	3	1
*Az arany Peretzek	É. J.	5	1
**Az aszszonyi komplót	V. J.	4	1

* A *-gal jelölt darabok eredetiek. A **-gal jelölt darabok magyarosítások.
 Rövidítések: Dr. = Dráma; V. J. = Vígjáték; É. J. = Érzékenyjáték; V. O. = Víg opera; Sz. J. = Szomorújáték; N. J. = Nézőjáték; É. O. = Érzékeny opera.

	Műfaj	Felv. száma	Hány-szor adták?
Az aszszonyok oskolája	V. J.	5	2
Aurelius, vagyis a nagylelkűségnek nemes tusakodása	Dr.	5	1
Árulás és szerelemföltés	Sz. J.	5	1
Bal vélekedés	É. J.	4	1
**Gróf Baranyi György v. a két feleséges férj	É. J.	5	2
**Bárium, hogy megházasodtam	V. J.	3	1
*Bátori Mária	Sz. J.	5	1
Gróf Benyovszki	Dr.	5	2
Betsületre tett fogadás	V. J.	4	1
A Boszszuállók	Sz. J.	4	1
*A boszszú kívánásból lett haramia	V. J.	3	2
A drágaköves ládátka v. a szívhez vezető út	É. J.	4	1
Eduard Skotziában	Dr.	3	1
Elfride	Sz. J.	5	1
**Az eltserélt úti ládák	V. J.	5	1
Az elveszett Fiú	V. J.	3	2
Epigramma	V. J.	4	1
Gróf Essex	Sz. J.	5	1
Az estvéli óra	É. J.	1	2
Ez a Ház eladó	V. J.	1	2
A Faluról jött testvérek	V. J.	5	1
A Farsangi Fánk	V. J.	2	1
**A Félénk	V. J.	3	1
**A Fogoly	V. J.	1	1
A Formenterai Remete	É. O.	2	1
Fortély és Szerelem	Sz. J.	5	1
Fölöstököm	V. J.	1	1
**Frigyesi Elek	É. J.	5	2
Galotti Emilia	Sz. J.	5	1
Gianetta San Firenzo	É. J.	5	2
Gond szükség nélkül és Szükség gond nélkül	V. J.	5	1
Hugo Grotzius	É. J.	4	2
Gviskárdi Grófok	Sz. J.	5	1
Habsburgi Ágnes	É. J.	4	1
**Halálra való verekedés egy Leányért	É. J.	5	1
Hamlet	Sz. J.	6	2
Hanno v. a megtserélt gyermekek	É. J.	3	2
*A Havasi Juhász Leány	É. O.	2	2
**A Haza és Király szeretete	É. J.	1	1
A Hazug	V. J.	5	1
**A Hármások	V. J.	4	1
A Házi Orvos	V. J.	3	1
**A Házi Orvosság	V. J.	3	2
**A Házaspár	V. J.	1	2
**Helytelen szemérmesség	É. J.	4	1

	Műfaj	Felv. száma	Hányszor adták?
A Huszsziták Naumburnál	N. J.	5	1
Az igazság jutalma	É. J.	5	1
**Intermettzo v. A falusi Úrfi legelőszőr a Fővárosbann	V. J.	5	1
Invalidus	V. J.	5	1
A Jó Kedv	V. J.	3	2
**A jó szívű mezei gazda	V. J.	5	1
Katinka v. a Marienburgi Leány	É. J.	5	1
A Kard	É. J.	3	1
Karolo Karolini a Banditák Kapitánnya	N. J.	5	1
A Katona szerentse	V. J.	5	1
**A Keleptze v. a Szilaj ifjú	V. J.	3	2
A két férj felesége	É. J.	3	1
**A Két Úr Szolgája	V. J.	3	2
Képzelt gonoszság	É. J.	5	2
Klavigo	Sz. J.	5	1
Kodrus v. Szép dolog a hazáért meghalni	Dr.	5	1
**A Korszikaiak Magyar Országbann	É. J.	4	2
*Kun László	Sz. J.	4	1
**A különös természetű Mórítz	V. J.	3	1
Lanaszsza	Sz. J.	3	1
Mardosó lelkiismeret	É. J.	4	2
Mária v. az aszszonyi érdem	É. J.	5	2
Márianne vagyis az erőtetett Apátza	Sz. J.	3	1
*Mátyás Király v. a Nép szeretete jámbor Fejedelmek jutalma	É. J.	3	2
*Mátyás Király v. annak a Kolosvári Biróval való története	N. J.	4	2
A megboszszult Feleség rablás	Sz. J.	4	2
A megengesztelés	É. J.	3	2
A megfoghatatlan férjfiú	N. J.	4	1
A megsalattatott vén Leánykérő	V. J.	1	1
Alexander Mentzikof	Sz. J.	5	1
A megzavarodott	V. J.	5	2
**Minden lépésbenn egy botlás v. Bohó Misi	V. J.	5	1
**Minden lévbenn kalán	V. J.	5	1
A Minister	É. J.	4	1
Mit tehet néha egy Bankó Czédula	V. J.	4	1
**A nagy atyafiság	V. J.	5	1
**A nagy zűrzavar	V. J.	5	1
A Nap innepe	É. J.	5	1
A napszámos	É. J.	3	1
Nemes hazugság	É. J.	3	1
**A nevelés formálja az embert	V. J.	5	1
Néma szerelem	V. J.	1	1
Octavia	Sz. J.	5	1
**Ó és Új világ	É. J.	5	1

	Műfaj	Felv. száma	Hány-szor adták?
Az Oskola, Mester	É. J.	3	1
Az Ozmondok v. A két Helytartó	Dr.	5	1
Önnön áldozat	É. J.	3	1
**Az Őszi nap	É. J.	5	1
A pántzélos Szeretők	V. J.	4	2
Péter Czar utazása v. a Livoniai asztalos legény	V. J.	3	1
**Prágai két Néne	V. J.	2	1
Repressalia azaz Tromfot Tromfal	É. J.	4	1
Romeo és Julia	Sz. J.	5	2
**A rozsasz kedv	É. J.	4	2
A Sakk Figura vagyis a különös gondolkodású Ifjú	V. J.	4	1
Stadinger	V. J.	4	2
A Strelitzek	É. J.	4	2
A szegény kevély v. Fenn az ernyő nintsen kas	V. J.	5	1
Szegénység és Nemes Szív	É. J.	3	1
A szenvedő Ida	É. J.	4	2
**A Szerelem gyermeke	N. J.	5	1
**Szerentsétlen Házasság	Sz. J.	3	1
**Szikfalvi Ágnes a XIII-ik század éktelenségének oszlopa	Sz. J.	4	1
Szilaj ifjú l. Keleptze			
Szökött Katona	V. J.	1	1
Tsak egy Órát mulatott	V. J.	1	1
**Tsak folytatás	V. J.	1	1
**Tsupa compliment és szél	V. J.	4	1
**Tsupa zűrzavar v. Homály utánn felderül (v. Eső utánn napfény süt)	V. J.	5	2
A tengerparti juss	É. J.	1	2
**Terno	V. J.	1	2
A természet Leánya	V. J.	3	1
Testvéri szeretet	É. J.	1	1
Themistocles	Dr.	3	1
Tűz próbája	V. J.	1	1
A Vak Szerelem	V. J.	3	1
A vándorló Szarándokok	É. J.	5	1
Váza Gusztáv	N. J.	4	2
A vendégi juss v. A szabad szállás	É. J.	5	1
Veszedelmes szomszédság	V. J.	1	2
Világ hangja és szív jósága	V. J.	4	1
A Virtus próbaköve a szerentsétlenség	É. J.	3	2
Vizeszség és jó szív	V. J.	1	1
Werdingen Adelheid v. A világosságra jött ártatlanság	É. J.	4	1
Zitah Mani v. XII-ik Károly Bendernél. ¹	Dr.	5	2

Közli: BAYER JÓZSEF.

¹ Lásd részletesebben a következő című cikkemet: *Debreczen színészlete 1811-ben.* Erdélyi Múzeum 1892 V. füz. 276—284. lap.